

העסקת עובדים - שכר גלובלי ושעות נוספות

מטרת המזכר

בסביבת העבודה נהוג כי ישנם מספר מסלולי העסקה, שעתי או גלובלי. לכל מסלול העסקה ישנם נגזרות בטווח הקצר ובטווח הארוך. מטרת מזכר זה להעמיק בהגדרת 'שכר גלובלי' על מנת לבחור במסלול זה באופן נכון ומודע, לעמוד על החסרונות והיתרונות במסלול העסקה זה, להכיר את החקיקה ותנאי ההעסקה ולהימנע מחשיפות משפטיות מיותרות.

- מובהר בזאת כי אין במסמך זה יעוץ משפטי והוא אינו מהווה תחליף לאמור בחוק / בתקנות / ובכל הוראה אחרת -

חקיקה

 חוק שעות עבודה ומנוחה

 חוק הגנת השכר

שכר גלובלי הוא שכר ברוטו הנקוב לעובד בתלוש המשכורת עבור כל שעות עבודתו. הוא אחיד מדי חודש, קבוע מראש בהתאם לחוזה ואינו מושפע⁸¹ משעות העבודה בפועל. ממנו מחושבות ההפרשות לפנסיה, לקופת הגמל ולקרן השתלמות⁸². הוא יכול לכלול בתוכו גם תשלום דמי נסיעה ודמי הבראה (בידיעת ובהסכמת העובד), אך הוא **לא** יכול לכלול דמי חופשה⁸³. ככלל נהוג לתת שכר גלובלי לעובדי הנהלה, לעובדים במשרות אמון ולעובדים במשרות שאין דרך לפקח ישירות על שעות העבודה שלהם. אך לא רק, גם עובדים בעבודות שאינן נמנות עם העבודות הללו יכולים לקבל שכר גלובלי, בהתאם לאופי המשרה.

יתרונות השכר הגלובלי

- ביטחון כלכלי לעובדים
- שכר קבוע מראש מפחית לחץ מנטלי על העובד, מונע את אלמנט ההפתעה עם קבלת תלוש השכר ומפחית מרמור בחודשים בהם העובד לא עמד במכסת השעות הממוצעת שלו.
- שכר קבוע מראש מוביל להתייעלות בעבודה, לחסכון בזמן ובמשאבים ואף מונע בזבוז זמן. נתונים אלו מביאים את העובד לתחושת סיפוק מעבודתו.
- הוצאות שכר ידועות מראש למעביד
- סעיף הוצאות שכר הוא רכיב המהווה נתח גדול מכלל הוצאות המשק. הוצאות שכר ידועות מראש מאפשרות לנהל ביתר דיוק את תקציב המשק ולחזות רווח/גרעון באופן מהימן.
- אמון ושיתופיות בין עובד למעביד
- תשלום שכר גלובלי יכול להצטייר בעיני העובד כהבעת אמון של המעסיק ויכול להוות תמריץ חיובי, בסיס לשיתוף פעולה ולתרומה הדדית.

81 משמעותית. הכל בהתאם לחוזה העסקה, יפורט בהמשך.

82 אם ישנה לפי חוזה ההעסקה.

83 להעשרה ניתן להכנס למאמר בנושא - **טעויות נפוצות בשכר גלובלי**

חסרונות השכר הגלובלי

עובדים יכולים לראות בשכר הגלובלי שאינו מותנה בשעות עבודה מעין 'פרצה', הזדמנות לעיגול פינות ולצבירת חוסרים בשעות העבודה על חשבון המעביד. עלול להיווצר מצב שבטווח הארוך שכר העובד לא יסקף את היקף עבודתו בפועל.

לעיתים אופי העבודה דורש תמריץ שעתי על מנת להגיע להספק גבוה יותר או כדי לשכנע את העובד להישאר בעבודה מעבר לשעות הנדרשות. בשכר גלובלי התמריצים הזמינים לרשות המעסיק מוגבלים.

שאלות נפוצות:

? מה עלי לעשות אם העובד שמקבל שכר גלובלי לא עומד במכסת השעות שנקבעה?

כחלק מהסכם שכר גלובלי המעביד צריך לקחת בחשבון **שתייתן גמישות מובנית בשעות העבודה החודשיות**, למרות השאיפה לקבע את סך השעות. עם זאת במקרה של חריגה קיצונית משעות העבודה שנקבעו **אפשר לקזז את השעות שהעובד החסיר בתלוש המשכורת**. הקיזוז בשכר **לא** יהיה על חשבון השעות הנוספות שלהן זכאי העובד. ניתן לקזז את השעות בשתי דרכים: מימי החופשה של העובד (בהסכמת העובד) או בהורדת שכר הבסיס של העובד בהתאם למספר השעות שהחסיר.

? מהן הנקודות החשובות לתשומת לב בעת חתימת חוזה עם עובד ב'שכר גלובלי'?

דרישות עבודה - דרישות המעביד מהעובד צריכות להיות ברורות ובהירות בחוזה. המשך העסקת העובד או קבלת שכרו יהיו מותנים בביצוע העבודה שהוא מחויב לה כפי שכתוב בחוזה. רצוי לסכם בחוזה את שעות העבודה המוגדרות (שעת הגעה/שעת יציאה), והן יהוו מסגרת להיקף התעסוקה של העובד. (לכלל העובדים שחוק שעות עבודה ומנוחה חל עליהם⁸⁴ - רצוי להפריד בתלוש השכר את רכיב- "תשלום על שעות נוספות" ולא להכליל אותו ברכיב השכר הגלובלי. רכיב זה יינתן במידה והעובד אכן עבד שעות נוספות בהתאם לחוק).

? האם אפשר לוותר על דוח נוכחות במקרה של תשלום שכר גלובלי?

בעל עסק חייב לנהל מעקב אחר שעות העבודה של עובדיו על מנת לעמוד בתשלום שעות נוספות על פי חוק, וגם כדי לבצע מעקב ובקרה פנימיים של חישוב השכר.

84 למעט המפורטים בס' 30 לחוק שעות עבודה ומנוחה - חוק זה אינו חל על העסקתם של: -

(1) שוטרים במשטרת ישראל, וכן כל מי שנמנה עם שירות בתי הסוהר;
(2) עובדי המדינה שתפקידם מחייב לעמוד לרשות העבודה גם מחוץ לשעות העבודה הרגילות;
(3) יורדי ים ועובדי דיג;
(4) אנשי צוות אויר;
(5) עובדים בתפקידי הנהלה או בתפקידים הדורשים מידה מיוחדת של אמון אישי;
(6) עובדים שתנאי עבודתם ונסיבותיה אינם מאפשרים למעסיק כל פיקוח על שעות העבודה והמנוחה שלהם.
ב. נתעוררו חלוקי דעות אם עובד שייך לאחד מסוגי העובדים שחוק זה אינו חל על העסקתם, רשאים העובד, המעסיק, ועד העובדים במקום, אם ישנו, או מפקח עבודה, לבקש את הכרעת בית הדין לעבודה, כמשמעותו בחוק בית הדין לעבודה, תשכ"ט-1969; בית הדין יתן לועד העובדים הזדמנות להשמיע את דברו בדרך שיוורה אף אם לא הועד הוא שביקש את ההכרעה.

שעות נוספות

הגדרה

שעות נוספות הן שעות בהן עבד העובד מעבר לשעות הרגילות שנקבעו בחוק. באופן כללי אסורה העסקת עובד בשעות נוספות מחויבות וצפויות מראש. היא מותרת רק בדיעבד ובמצבי קיצון (לחץ מאסיבי בעבודה, מקרה שלא סובל דיחוי וכדומה).

תעריפי שעות נוספות

עובד במשרה מלאה המועסק חמישה ימים בשבוע!

8.5 שעות ראשונות בתעריף רגיל 100%. השעתיים הראשונות מעבר לכך. ישולמו בתעריף 125%, לאחר מכן כל שעה תחושב בתעריף של 150%. * עובד שעובד 6 ימים בשבוע 'שעה נוספת' תחושב לו החל מהשעה התשיעית.

בכל מקרה **אין** להעסיק עובד יותר מ-12 שעות ביממה, וסך השעות הנוספות בשבוע לא יעלה על 12 שעות (גם כאשר מדובר במקרים חריגים). **העסקה של עובד מעבר לשעות אלו עלולה לגרום תביעה משפטית.**

אופן החישוב

יש לערוך חישוב יומי ולברר מהו סך השעות שהעובד עבד לפי תעריף הבסיס. אם העובד חרג משעות אלו - יחושבו השעות הנוספות לפי תעריף שעות נוספות. אם העובד לא חרג ממכסת השעות היומית - יש לחשב בשנית את סך השעות השבועיות. כל שעה מעבר ל-42 השעות שנקבעו משולמות לעובד בתעריף מוגדל.

חישוב שבועי	חישוב יומי		
	ימי העבודה המוגדרים במקום העבודה		
	5 ימי עבודה	6 ימי עבודה	
תעריף בסיס	מהשעה הראשונה עד מחצית השעה התשיעית	מהשעה הראשונה עד השעה השמינית	42 שעות שבועיות
תעריף שעות נוספות 125%	ממחצית השעה התשיעית ועד מחצית השעה ה-11	מתחילת השעה התשיעית ועד השעה העשירית	שעתיים נוספות מעבר ל-42 השעות שנקבעו בחוק
תעריף שעות נוספות 150%	שעה 10.36-12	שעה 10-12	כל שעה נוספת מעבר לשעה ה-44
שעה נוספת ביום שישי/יום חופשי	החל מהשעה הראשונה	החל מהשעה השביעית	

עובד במשרה מלאה המועסק בשבוע עבודה בן שישה ימים ובפועל עובד 8 שעות בימים א-ה, וכן 6 שעות עבודה ביום ו, ובסך הכול עבד 46 שעות בשבוע, יהיה זכאי לגמול שעות נוספות עבור ארבע שעות שבועיות, למרות שעל פניו לא עבר את מכסת שעות העבודה היומית.

שעות נוספות גלובליות

אם ידוע לפני תחילת העסקה שהעובד יעבוד יותר ממכסת השעות שנקבעה בחוק ויהיה זכאי לשעות נוספות, ניתן יהיה להכליל זאת בהסכם הגלובלי ולהוסיף רכיב נפרד של "שעות נוספות גלובליות". כמו בשכר הגלובלי, גם רכיב זה יהיה אחיד בכל חודש, בלי קשר למספר השעות הנוספות בפועל.